

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116214508
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2116214508.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová v sporovej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX, proti žalovaným: 1. D. E., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX, zast.: Advokátska kancelária SPÁL & Partners s.r.o., IČO: 54 252 601, Kapitulská 454/12, Trnava, 2. F. G., nar. XX.XX.XXXX, A. H. I. XX, 3. J. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/XX, B., 4a. K. E., nar. XX.XX.XXXX, L. (bez adresy), 4b. M. D., nar. XX.XX.XXXX, N. XXXX/XXX, J., 4c. M. E., nar. XX.XX.XXXX, N. XXX/XX, J., 4d. O. E., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX, 5. N. N., nar. XX.XX.XXXX, N. XXX, 6. O. N., nar. XX.XX.XXXX, P. XXXX/XX, J., 7. N. G., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX, zast.: Advokátska kancelária LYSO & PARTNERS spol. s r.o., IČO: 36 862 347, Nám. Sv. Michala 30, Hlohovec, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalovaného 1 proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 19.11.2019, č. k. 32C/41/2016-280, takto

rozhodol:

I. Odvolanie žalovaného 7 sa odmieta.

II. Napadnutý rozsudok sa vo výroku I a súvisiacom výroku II o trovách konania potvrdzuje s tým, že výrok I sa týka 1-ného spoluvlastníckeho podielu evidovaného pod poradovým číslom vlastníka 2 ako E. P. N. E., XX.XX.XXXX, C. XXX, C..

III. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému 7 nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania medzi žalobkyňou a žalovaným 7.

IV. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému 1 nárok na náhradu 100 % trov odvolacieho konania medzi žalobkyňou a žalovaným 1.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol takto:

„I. Súd určuje, že podielovým spoluvlastníkom v spoluvlastníckom podiele 1 vzhľadom k celku na nehnuteľnostiach zapísaných na liste vlastníctva č. XXX vedenom Okresným úradom Hlohovec katastrálnym odborom, katastrálne územie C., obec C., okres Hlohovec, obe parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape a to pozemok s parc. č. 1812/2, druh pozemku: záhrady vo výmere 1396 m² a pozemok s parc. č. 1812/14, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria vo výmere 178 m² je žalobkyňa.

II. Žalovaný 1 je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobkyni sa voči žalovaným 2 až 6 náhrada trov konania nepriznáva.“

2. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav takto:

3. Žalobkyňa v roku 1975 uzavrela dohodu ústnou formou, podľa ktorej kúpila od rodiny E. zastúpenej tohto času už teraz zomrelou P. E., N. E. pozemky označené vo výroku I napadnutého rozsudku (bod 1 vyššie; ďalej len „sporné pozemky“). Za tieto pozemky žalobkyňa rodine E. aj riadne zaplatila dohodnutú kúpnu cenu 8 000 Kčs (na dvakrát) poštovou poukázkou a 2 000 Kčs v hotovosti k rukám P. E.. Žalobkyňa uzavrela dohodu s predávajúcou v úradnej miestnosti bývalého Miestneho národného výboru (ďalej len „MNV“) v C., za prítomnosti svedkov – F. G., jej manžela Q. G. (zomrel) a M. E.. Súčasťou dohody bolo aj vykonanie dedičského konania v rodine E. a následný zápis sporných pozemkov na osobu žalobkyne s tým, že 1-ný spoluvlastnícky podiel mal na žalobkyňu previesť žalovaný 1 po skončení dedičského konania po zomrelom manželovi predávajúcej. Žalobkyňa bola pracovníkmi vtedajšieho MNV informovaná, že po zaplatení celej čiastky MNV zabezpečí jej zápis na list vlastníctva. Po riadnom zaplatení celej kúpnej ceny žalobkyňa prevzala od rodiny E. sporné pozemky; žalobkyňa bola uvedená do držby vtedajším štátnym orgánom (MNV) a aj jeho dnešný právny nástupca potvrdil, že žalobkyňa nadobudla predmet sporu na podklade kúpnej zmluvy. Majetkovoprávne vysporiadanie tohto pozemku mali vykonať pracovníci bývalého MNV C.. Žalobkyňa kupovala sporné pozemky na účely stavby rodinného domu. Z obsahu listiny č. I. 207 plynie, že žalobkyňa žiadala o stavebný pozemok v rozhodnom čase. Z obsahu výpisu č. I. 208 plynie, že pôvodný spoluvlastník p. P. E., bola zmenená na p. B. v roku 1977. Žalobkyňa si tak za pomoci svojich rodičov na jednom zo sporných pozemkov postavila v r. 1975 – 78 rodinný dom súp. č. XXX, pôvodne prízemný. Neskôr dom nadstavila, takže v súčasnosti sú jeho podielovými spoluvlastníkmi žalobkyňa a jej brat, N. G., každý v podiele 1, čo vyplýva aj z listu vlastníctva na č. I. 3. Žalobkyňa sporné pozemky užívala v dobrej viere a v presvedčení od roku 1975. Začiatkom roka 2001, pri zadaní objednávky na pripojenie plynovej prípojky do domu, žalobkyňa zistila, že sporné pozemky nie sú majetkovoprávne usporiadané, 1-ný spoluvlastnícky podiel je ešte stále zapísaný na meno P. E. (ktorá medzičasom zomrela) a druhý podiel na D. E., syna P. E.. Žalobkyňa si uvedomila, že MNV C. a rodina E. ešte stále nevykonali všetky kroky podľa vtedajšej dohody, aby navrhovateľka bola zapísaná v katastri nehnuteľností ako nová majiteľka sporných pozemkov. Žalovaný 1 chodil okolo, keď žalobkyňa dom stavala, a nijakým spôsobom ju v držbe nerušil, dokonca dedičia neiniciovali dedičské konanie, pričom žalobkyňu nijako nedopytovali, nekontaktovali, o sporné pozemky sa nezaujímal. Žalobkyňa má trvalý pobyt v nehnuteľnosti stojacej na sporných pozemkoch a platí dane za uvedené nehnuteľnosti od roku 1977. Z obsahu č. I. 186 plynie, že 1-ný spoluvlastnícky podiel na sporných pozemkoch zdedil po zomrelom manželovi P. E. žalovaný 1. Okruh žalovaných bol nesporný, pretože žalovaní 1 až 4 sú priami potomkovia a dedičia P. E. a žalovaní 5 a 6 sú deti (dedičia) už nežijúcej dcéry P. E.. Po P. E. zomrelej 29.11.1993 sa dedičské konanie neuskutočnilo.

4. Súd prvej inštancie po pripustení zmeny žaloby uznesením z 10.09.2019, č. k. 32C/41/2016-229 právne posúdil zistený skutkový stav podľa § 205 ods. 1 a 2, § 206 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v znení účinnom od 01.04.1983 do 31.12.1991, § 872 ods. 1 OZ v znení účinnom k 01.01.1992, § 132a ods. 1 OZ v znení účinnom od 01.04.1983 do 30.06.1988, § 135a ods. 1 OZ v znení účinnom od 01.04.1983, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1, 3 a 4 OZ v znení účinnom od 01.01.1992, § 133, § 134 ods. 2 a § 135 OZ v znení účinnom do 31.12.1982 a § 460 OZ a § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) takto:

5. Skutočnosť, že dedičské konanie po P. E. sa neuskutočnilo, nebráni prejednávaniu veci, keďže je zrejмый okruh potenciálnych dedičov, ktorí vystupujú na strane žalovaných v tomto konaní, čo je postup súladný s článkom 2 ods. 1 a § 63 ods. 3 CSP. Keďže dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa (podľa § 460 OZ) a potenciálni dedičia dedičstvo neodmietli, je daná ich pasívna legitímácia byť žalovanými v tomto konaní. Pre určenie vlastníckeho práva je nevyhnutné posúdiť, či žalobkyňa vydržala spoluvlastnícke podiely na sporných pozemkoch. Predpokladmi vydržania sú: a) spôsobilý subjekt, b) spôsobilý predmet, c) oprávnenosť držby a dobromyseľnosť držiteľa, d) uplynutie vydržacej doby. Ad a), v konaní nebolo sporné, že žalobkyňa by nebola spôsobilým subjektom pre vydržanie, a preto súd uvedené osobitne nedokazoval a považoval uvedené za preukázané, pričom o spôsobilosti žalobkyne na právne úkony v konaní nevznikla žiadna pochybnosť. Ad b), rovnako predmetom vydržania bol spôsobilý predmet v podobe spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach, ktoré sú spôsobilým predmetom vydržania, o čom v konaní taktiež nebola žiadna pochybnosť. Ad c), žalobkyňa uzavrela ústnu kúpnu zmluvu na predmetné nehnuteľnosti, čo v konaní bolo jednoznačne preukázané tak tvrdeniami žalobkyne, ako aj ostatnými listinnými dôkazmi, kde viaceré osoby (príbuzní žalovaných), resp. obec potvrdili existenciu takejto zmluvy. Uvedená zmluva bola neplatná v čase uzavretia pre nedostatok jej písomnej formy, ktorú zákon aj vtedy vyžadoval (čo v konaní nebolo sporné, keďže to žalobkyňa nepoprela). To však postačuje pre posúdenie držby ako oprávnenej, pretože zo skutkových tvrdení žalobkyne,

ako aj ostatných dokladov plynie, že žalobkyňa bola uvedená do držby vtedajším štátnym orgánom MNV, pričom aj jeho dnešný právny nástupca vo svojom potvrdení z roku 2016 potvrdil, že žalobkyňa nadobudla predmet sporu na podklade kúpnej zmluvy. Súd súčasne konštatuje, že v celom uzatváraní zmluvy, resp. posúdení oprávnenosti držby treba prihliadnuť na ingerenciu štátnej moci – vtedajší MNV, ako aj vtedajšie vnímanie štátnych orgánov a ich oprávnenia, ktoré boli spochybňované v minimálnej miere a občania ich rešpektovali v maximálnej miere, vzhľadom aj na možné represie. Z obsahu skutkových tvrdení, ako aj listinných dôkazov plynie, že priebeh uzatvárania zmluvy, resp. prídelenú pozemku prebehol tak, ako ho tvrdila žalobkyňa. Súd vyhodnotil argumentáciu žalobkyne, že sa spolažila na MNV, že tento dotiahne vec dokonca ako adekvátny argument, pretože v zásade každý občan hoc v rozdielnych systémových zariadeniach (v tom čase socialistický autoritatívny štát) predpokladá v dobrej viere, že štátne orgány (vtedy MNV) budú konať v súlade so zákonmi tak, ako to prezentujú. Tomu zodpovedá aj skutočnosť, že vtedajšie štátne orgány žalobkyňu umožnili postaviť dom, hoc aj bez stavebného povolenia. Žalobkyňa je jednoduchá, slušná žena, poctivá občianka, ktorá nemala dôvod pochybovať o tom, že jej bol predaný, resp. pridelený pozemok, ktorý ona mala nadobudnúť do osobného vlastníctva, ako jej bolo tvrdené, resp. vzhľadom na preukázaný postup – žiadosť o pridelenie pozemku, a jeho reálne pridelenie za ingerencie štátneho orgánu. Vec možno posúdiť aj z tohto hľadiska, t. j. že žalobkyňu bol pozemok pridelený rozhodnutím štátneho orgánu, a táto pozemok v dobrej viere následne držala ako vlastný. V držbe ju nikto nerušil a konali s ňou aj štátne orgány (MNV) po celý čas ako s vlastníkom. Súčasne, ak následne MNV skartovalo dokumenty o svojej činnosti, o pridelení pozemku a prebiehajúcich postupoch, nemôže to byť na škodu dobromyseľného držiteľa – nadobúdateľa. Vzhľadom na to, hoci bola zmluva neplatná, žalobkyňa bola dobromyseľnou držiteľkou a držba bola oprávnená. Ad d), vydržacia lehota začala plynúť najneskôr od 01.04.1983 a uplynula dňa 01.04.1993, t. j. po desiatich rokoch. Počas uvedenej lehoty, ale ani ďalších 10 rokov nebola žalobkyňa nikým v držbe rušená, a teda vydržacia lehota uplynula bez toho, aby niekto spochybnil jej dobromyseľnú držbu. Žalovaný 1 chodil okolo, keď žalobkyňa dom stavala a nijakým spôsobom ju v držbe nerušil, a preto bola držba skutočne oprávnená a uplynula riadne celá vydržacia doba. Dokonca dedičia neiniciovali dedičské konanie, žalobkyňu nijako nedopytovali, nekontaktovali, o pozemok sa nezaujímali, t. j. dobromyseľnú držbu žalobkyne nijako nenarušovali, a to prakticky až do súčasnosti. Žalobkyňa bola dobromyseľná vzhľadom na všetky okolnosti v tom, že jej právo patrí, keďže ju nikto v držbe nerušil, štátny orgán – MNV ju v uvedenom utvrdzoval. Pri aplikácii § 134 ods. 1 OZ, podľa ktorého kto má v oprávnenej držbe nepretržite po dobu 10 rokov, treba vychádzať z toho, že žalobkyňa sa stala oprávneným držiteľom pred 01.01.1992, takže do doby oprávnenej držby pre vydržanie treba započítať aj dobu pred týmto dňom. Vydržacia doba uplynula v roku 1993, keď žalobkyňa mala dotknuté parcely v oprávnenej držbe viac ako 10 rokov. Podľa platnej občianskoprávnej úpravy (od novelizácie Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. s účinnosťou od 01.01.1992) sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desiatich rokov, ak ide o nehnuteľnosť (§ 134 ods. 1 OZ). Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje len splnenie podmienky oprávnenej držby po dobu troch, resp. desať rokov; žiadne ďalšie podmienky pre dôsledok stanovené v dispozícii (nadobudnutie vlastníctva) nestanovuje. Preto možno dôjsť k záveru, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním dôjde, pokiaľ sú v dobe po nadobudnutí účinnosti novely OZ splnené predpoklady stanovené v hypotéze citovanej právnej normy. Do doby, počas ktorej mal oprávnený držiteľ vec v držbe, treba započítať aj držbu, vykonávanú pred 01.01.1992. Ustanovenie § 134 ods. 1 a 2 OZ upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu v podobe neplatnosti kúpnej zmluvy. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť (čo žalobkyňa vzhľadom na to, že je jednoduchá žena bez právneho vzdelania, ktorá prakticky s orgánmi štátnej moci do styku pravidelne neprichádza, pričom v jej konaní ju utvrdzoval štátny orgán) vedieť nemohla, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. V danej veci boli splnené podmienky vydržania, keď žalobkyňa predmetnú parcelu užívala minimálne počas zákonom stanovenej doby (10 rokov) v dobrej viere (vydržanie nastalo v roku 1993), preto súd žalobe v časti požadovaného určenia vlastníckeho práva výrokom I vyhovel. Rozhodnutie o trovách

konania odôvodnil tak, že nárok na ich náhradu má žalobkyňa voči žalovanému 1, ktorý v konaní sa bránil proti žalobkyni a ktorý podľa listinných dôkazov vedieť mal aj mohol vedieť, že žalobkyňa je oprávnenou držiteľkou, ktorej vlastnícke právo patrí. Vo vzťahu k ostatným žalovaným 2 až 6 súd prihliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa, a to konkrétne reálny postoj v konaní, kde títo nepopreli vlastnícke právo žalobkyne, so žalobou súhlasili, nič si nenárokovali. Na konaní sa museli zúčastniť, pretože patria do okruhu dedičov, ibaže by sa uskutočnilo dedičské konanie. Vychádzajúc z konania týchto žalovaných ide o dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré boli dôvodom na nepriznanie trov voči nim.

6. Včasným odvolaním sa žalovaný 1 domáhal zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na rozhodnutie súdu prvej inštancie alebo jej zmeny tak, že žaloba sa zamietla. Namietol, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok v časti výroku I pre nedostatočnú zrejmosť nespôsobilý založiť zmenu práv a povinností. Je nesporné, že k naplneniu všetkých formálnych náležitostí nadobudnutia právnych účinkov zmluvy o prevode nehnuteľnosti nedošlo, hoc aj zrejším opomenutím svojich administratívnych povinností zamestnancov vtedajšieho MNV v C.. Je vecou adresátov práv, teda aj jednoduchých ľudí, aby dbali o svoje práva v zmysle starorímskej zásady *vigilantibus iura scripta sunt*, ktorá má rovnaké účinky v každom spoločenskom režime za podmienky, že občan má reálnu možnosť dbať o svoje práva a vykonávať ich. Ústna kúpna zmluva z r. 1975 (ako uvádza žalobkyňa), je pre absenciu predpísanej formy absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 37 ods. 1 OZ. Z dôvodu absencie formy prejavu vôle právneho úkony žalobkyňa zákonite nemohla byť dobromyseľným držiteľom. Nemohlo dôjsť k vydržaniu sporných pozemkov. Nemožno použiť rovnaké dôvody uznania dobromyseľnosti pre obe parcely tvoriace sporné pozemky, a to už len z povahy rozdielnosti druhu každej z parciel. Žalobkyňa síce zastavala parcelu č. 1812/14 rodinným domom, avšak nie parcelu č. 1812/2. Preto nemožno aplikovať rovnakú úvahu o dobromyseľnosti pre obe parcely. Podľa nášho názoru sa prvostupňový súd nedostatočne vysporiadal s otázkou dobromyseľnosti držby parcely č. 1812/2. Výrok I rozsudku je nezrozumiteľný a „nevykonateľný“, pretože neuvádza, či vlastnícke právo (hoc len domnelé) má byť týmto výrokom postihnuté, resp. „nahradené“. Z uvedeného dôvodu by takéto rozhodnutie nebolo spôsobilé záznamu podľa § 36a ods. 2 písm. a) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností.

7. Včasným odvolaním sa žalovaný 7 domáhal zmeny napadnutého rozsudku tak, že sa žaloba zamietne. Súd v období od 10.09.2019 do 10.01.2022 so žalovaným 7 nekonal až do 10.01.2022, keď žalovaného 7 vyzval, aby sa vyjadril k odvolaniu žalovaného 1. Rozsudok bol žalovanému 7 doručený až dňa 21.07.2023 (predtým mu nebol doručovaný, pretože ho zrejme súd nepovažoval za účastníka konania). Žalovaný 7 sa stotožnil s odvolacími dôvodmi žalovaného 1 uvedenými v jeho odvolaní. Navyiac ak súd považoval žalovaného 7 za dotknutého spoluvlastníka spoluvlastníckeho podielu, o ktorého vlastníctve sa v konaní rozhoduje a že sa meritórne rozhodnutie týka právnej sféry žalovaného 7 a výsledok konania a mohol mať dopad na vymedzenie ich práv a povinností týmto súdnym rozhodnutím, mal mu nielen doručiť napadnutý a niektoré vyjadrenia žalobkyne, ale mal s ním v spomenutom období aj konať tak, aby mohol aj žalovaný 7 uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, aby mu neznemožnil realizáciu jeho procesných práv tak, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 1 žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu. Nie je pravda, že žalobkyňa kúpila nehnuteľnosť na stavbu rodinného domu od P. E. na základe ústnej dohody bez akéhokoľvek dokladu a bez svedkov. Žalobkyňa trvala na tom, aby táto transakcia bola legitímna, preto išla s p. P. E. a v sprievode svedkov na vtedajší MNV za účelom riadneho zdokumentovania predaja nehnuteľnosti. Po podaní informácií pracovníkom MNV sa p. P. E. stala sprostredkovateľom predaja parcely bez akéhokoľvek zásahu. Žalobkyňa sa viac s p. P. E. nekontaktovala. Celé doriešenie predaja zostalo v kompetencii MNV. MNV určil cenu parcely, vystavil šeky na zaplatenie parcely a podal v r. 1975 návrh na dedičské konanie po manželovi P. E. (v tom čase 40 rokov po jeho smrti). MNV inštruoval deti p. E., aby na dedičskom konaní, ak súhlasia s predajom, svoj zdedený podiel po otcovi prepísali v prospech najmladšieho súrodca D. E., ktorý v tom čase býval v spoločnej domácnosti so svojou matkou P. E.. Dôvodom bolo, aby MNV nemusel opäť predvolávať všetkých súrodencov na prepis svojho nadobudnutého podielu v prospech MNV. Žalovaný 1 sa na základe uvedených skutočností stal majiteľom „zdedenej“ parcely pro forma, dočasne. V kompetencii MNV bolo celú túto transakciu doriešiť a dať návrh na kataster – zmeniť majiteľa predmetnej parcely. Žalobkyňa nemala dôvod neveriť takej inštitúcii, akou bol MNV, kontrolovať jeho prácu a zasahovať do kompetencií MNV. V tom čase žila sama s tromi malými deťmi, nemali kde bývať, potrebovali v prvom

rade riešiť strechu nad hlavou. Manželia E. nikdy predmetnú parcelu nekúpili, nezaplatili. Po znárodnení v r. 1945 im táto parcela bola daná štátom na stavbu rodinného domu. Pretože na tento účel nebola využitá, opäť sa dostala do rúk štátu v zastúpení MNV, keďže bola ponúknutá k predaju. To bol dôvod (podľa informácií MNV) prečo táto transakcia bola v kompetencii MNV. Peniaze získané za predaj parcely MNV zaslal P. E. (podľa vyjadrenia svedkov si ich rozdelili medzi sebou) z dôvodu, že sa o tú parcelu starali. Žalovaný 1 vo svojich výpovediach uviedol, že nevedel a ani ho nezaujímal, že sa predmetná parcela predáva, a že sa stal resp. je majiteľom polovice parcely, ktorú mu jeho matka darovala, sa dozvedel náhodne až okolo r. 2000. Žalovaný 1 bol prítomný pri dedičskom konaní po svojom otcovi a tak ako všetci jeho súrodenci, aj on dostal inštrukcie od MNV ohľadne priebehu tohto dedičského konania. Teda mal vedomosť, prečo, z akého dôvodu sa jeho súrodenci vzdávajú svojho podielu v jeho prospech. Žalovaný 1 sa tiež zúčastnil dedičského konania po svojej matke P. E. v r. 1996. Všetci súrodenci navrhli zastavenie tohto dedičského konania pre nemajetnosť ich matky. P., ktorú žalobkyňa kúpila, nebola predmetom dedičského konania, čo odporuje vyjadreniu žalovaného 1 o jeho nevedomosti ohľadne predaja. Žalovaný 1 svojou chamtivosťou okradol nie iba žalobkyňu o polovicu parcely, ale aj svojich vlastných súrodencov, ktorí mu svoj podiel zdedený po otcovi prepísali v jeho prospech na účely doriešenia predaja predmetnej parcely. Žalovaný 1 ich dobrý úmysel, ako i vieru sklamal a len čo sa mu naskytla príležitosť, opäť parcelu predal (úradne vykazuje, že parcelu daroval kvôli zdaneniu). Nikto z jeho príbuzných s tým nebol stotožnený, o čom svedčia aj ich výpovede na súde, ktoré sú v prospech žalobkyne. Žalobkyňa predmetnú parcelu poctivo kúpila. Dodržiavala všetky nariadenia MNV (podala si žiadosť o kúpu tejto parcely, čakala na vyjadrenie rady MNV atď.). Všetko robila v intenciách zákona s najlepším vedomím a svedomím, v dobrej viere, že jej parcela patrí a v presvedčení, že je jej, sa o ňu starala. Na parcele má postavený rodinný dom, v ktorom so svojou rodinou žije do dnešného dňa.

9. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 7 žalobkyňa uviedla, že advokát žalovaného 7 sa snaží nájsť procesné chyby a udáva dezinformácie a polopравdy. V skutočnosti nemá žiadne relevantné informácie, pretože ich nemá ani jeho klient, keďže v čase, keď žalobkyňa kupovala parcelu na stavbu rodinného domu, bol vo výkone trestu. Tým, že súd uznal žalobkyňu za vlastníčku polovice parcely, napriek tomu, že z titulu vydržania má právo na celú časť parcely, ktorú užíva celú, sa cíti právom dotknutá ona. Keďže žalovaný 7 bol vyňatý z procesu, žalobkyňa nevidí žiadny dôvod, aby bol naďalej prizývaný na pojednávania z dôvodu týkajúceho sa jeho polovice parcely. Žalobkyňa bola proti späťvzatiu žaloby voči žalovanému 7, pretože žalovaný 7 a žalovaný 1 boli hlavnými aktérmi tohto podvodu, začo by mali byť potrestaní. Obaja vedeli o tom, že žalobkyňa parcelu čestne kúpila a zaplatila, napriek tomu ju žalovaný 1 predal žalovanému 7. Preto navrhla nepriznať žalovanému 7 nárok na náhradu trov konania.

10. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 7 treba odmietnuť a odvolaniu žalovaného 1 nemožno vyhovieť.

11. Pokiaľ ide o odvolanie žalovaného 7, neboli splnené podmienky, aby odvolací súd na základe neho preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozsudku, pretože toto odvolanie nemožno považovať za podané oprávneným subjektom. Žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia svojho výlučného vlastníckeho práva k sporným pozemkom aj voči žalovanému 7, ale v tejto časti bolo konanie voči žalovanému 7 z dôvodu späťvzatia žaloby zastavené podľa § 145 ods. 1 CSP výrokom I uznesenia z 10.09.2019, č. k. 32C/41/2016-232. Uznesenie o zastavení konania voči žalovanému 7 v časti výroku I nadobudlo právoplatnosť 05.11.2019. Žalovaný 7 tým prestal byť stranou konania a keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie o určení vlastníckeho práva nie je svojou povahou rozhodnutím, ktoré by zavazovalo kohokoľvek iného, než strany, prípadne tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku (§ 228 ods. 1 CSP), jeho právneho postavenia sa nijako nedotýka. Nič na tom nemení ani to, že ide o rozhodnutie o určení vecného práva (§ 228 ods. 2 CSP), pretože v katastri nehnuteľností nie je zapísaná poznámka o tomto súdnom. V dôsledku toho nemožno napadnutý rozsudok považovať za rozhodnutie, ktoré bolo vydané v neprospech žalovaného 7. Subjektom oprávneným podať odvolanie je však len ten, v koho neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP). Keďže žalovanému 7 nesvedčí právo podať voči rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, odvolací súd odvolanie žalovaného 7 odmietol [§ 386 písm. b) CSP].

12. Čo sa týka odvolania žalovaného 1, odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ ide o podstatné vyjadrenia žalovaného 1 v prvoinštančnom konaní a jeho podstatné tvrdenia v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP), odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav v rozsahu skutočností rozhodných pre posúdenie uplatneného nároku (bod 3 vyššie) a uvádza svoje úvahy nižšie.

13. Svojou prvou odvolacou námietkou žalovaný 1 súdu prvej inštancie vytýka, že nesprávne posúdil otázku dobromyseľnosti žalobkyne ako jednu z podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním podľa § 130 a § 134 OZ v znení do 31.12.1982. Názor žalovaného 1, že žalobkyňa nemohla byť z hľadiska vydržania dobromyseľná preto, lebo kúpna zmluva, o ktorú opiera svoje vlastnícke právo k sporným pozemkom, nebola vyhotovená v zákonom predpísanej písomnej forme a nebola registrovaná štátnym notárstvom, neobstojí a prekonala ho už aj súdna prax.

14. Žalovaným 1 predostretý výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka vo svojich dôsledkoch totiž podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním. Ak by sa mal presadiť tento výklad, nebolo by možné žalobkyňu považovať za dobromyseľného držiteľa ani vtedy, keby kúpna zmluva z roku 1975 bola uzavretá v písomnej podobe, pretože zákon v rozhodujúcom čase vyžadoval na prevod aj registráciu zmluvy vtedajším štátnym notárstvom, ktorá mala právotvorné účinky. Žalovaný 1 tu vlastne tvrdí, že žalobkyňa by mohla byť dobromyseľným držiteľom iba vtedy, keby nehnuteľnosť nadobudla registrovanou písomnou zmluvou, o ktorej by však neskôr vyšlo najavo, že je z nejakých zákonných dôvodov neplatná. Takýto výklad cit. ustanovení by nerešpektoval účel zákonného inštitútu vydržania a bol by dokonca aj ústavne neakceptovateľný. Podľa názoru Ústavného súdu SR pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (nález Ústavného súdu SR zo 14.11.2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR, ročník 2018, č. 48)

15. Pokiaľ ide o poctivosť nadobudnutia sporných pozemkov, súd prvej inštancie nezistil, žeby žalobkyňa konala v rozpore s dobrými mravmi, ale práve naopak, vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobkyňa a predávajúca uzavreli v úradnej miestnosti MNV v C. kúpnu zmluvu, s tým, že žalobkyňa bola pracovníkmi vtedajšieho MNV informovaná, že po zaplatení kúpnej ceny čiastky MNV zabezpečí jej zápis na list vlastníctva, čo aj žalobkyňa urobila. Voči týmto skutkovým záverom odvolanie žalovaného 1 nesmerovalo, takže z nich treba vychádzať. Polemika žalovaného 1, či sa žalobkyňa mala alebo nemala spoľahnúť na zamestnancov vtedajšieho MNV, ktorí v nej vyvolali očakávanie, že na prevod vlastníckeho práva sa už od žalobkyne nebudú vyžadovať ďalšie úkony, je už (aj z hľadiska cit. nálezu ústavného súdu) preto bezvýznamná.

16. Argumentácia žalovaného v súvislosti s posudzovaním podmienok vydržania neprináša nič nové, preto odvolací súd nemá dôvod odkláňať sa od názoru prvoinštančného súdu. Ak by odvolací súd svoje rozhodnutie založil na argumentácii, ktorú presadzuje žalovaný 1, učinil by tak na základe ústavne neakceptovateľného právneho záveru, čím by porušil základné právo žalobkyne na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri nález Ústavného súdu SR zo 24.11.2022, sp. zn. III. ÚS 468/2022).

17. Nič na tom nemení ani názor žalovaného, že prvoinštančným súdom uplatnenú úvahu o dobromyseľnosti žalobkyne nemožno použiť na oba pozemky, pretože žalobkyňa zastavala rodinným domom len jeden z nich. Odvolací súd v bode 15 tohto rozsudku opísal skutočnosti, ktoré sú dôležité z hľadiska dobromyseľnosti žalobkyne v čase vzniku domnelého titulu (kúpnej zmluvy). To, že žalobkyňa zastavala len jeden zo sporných pozemkov, nevyvracia jej dobromyseľnosť aj vo vzťahu k druhému pozemku, ktorý nadobudla za rovnakých okolností, ako zastavaný pozemok. Naopak, súd prvej inštancie správne v súvislosti s oboma spornými pozemkami zdôraznil, že žalobkyňa v držbe nikto nerušil a konali s ňou aj štátne orgány (MNV) po celý čas ako s vlastníkom a tiež uviedol, že žalobkyňa platí dane za uvedené nehnuteľnosti od roku 1977. To sú všetko okolnosti, ktoré svedčia v prospech dobromyseľnej držby oboch pozemkov. Napadnutý rozsudok obsahuje v tomto rozsahu dostatok dôvodov, je presvedčivý, a preto vyhovuje požiadavkám § 220 ods. 2 CSP.

18. Svojou druhou odvolacou námietkou žalovaný 1 vyčíta napadnutému rozsudku nezrozumiteľnosť výroku I, pretože neuvádza, či vlastnícke právo (hoc len domnelé) má byť týmto výrokom postihnuté. Na predmetnom liste vlastníctva č. XXX pre kat. územie C. sú totiž t. č. evidovaní dvaja podielovní spoluvlastníci – zomr. P. E. a N. G. (pôvodný žalovaný 7). Táto námietka nezrozumiteľnosti výroku nemôže obstáť.

19. Výrokom súd vyslovuje obsah rozhodnutia vo veci samej (§ 218 ods. 1 prvá veta CSP) a rozhoduje ním v zásade aj o nároku na náhradu trov konania (§ 218 ods. 1 prvá veta CSP). Výrok rozhodnutia ale neslúži na to, aby obsahovo nezameniteľným spôsobom identifikoval právny vzťah, ktorého sa týka. Najmä v prípade sporov o splnenie peňažnej povinnosti je len málokedy z výroku (hoci aj v spojení s označením predmetu sporu v záhlaví rozhodnutia) zrejmé, o akom právnom nároku a na akom skutkovom základe vôbec súd rozhodoval, nehovoriac o dôvodoch, ktorého viedli k tomu, že žalobe vyhovel alebo žalobu zamietol. Podobne to platí aj pre iné druhy výrokov. Výrok preto nie je a ani nemôže byť jedinou súčasťou súdneho rozhodnutia. Podstatnou časťou súdneho rozhodnutia je (okrem jeho záhlavia) aj odôvodnenie, v ktorom súd vysvetľuje, prečo rozhodol tak, ako to vyjadril vo výroku. Medzi výrokom rozhodnutia a jeho odôvodnením musí existovať funkčná (logická) súvislosť, a preto ich nemožno z hľadiska kritéria zrozumiteľnosti oddeľovať.

20. V dôsledku toho sú pre vysporiadanie sa s touto odvolacou námietkou a posúdenie zrozumiteľnosti výroku I napadnutého rozsudku relevantné body 1, 3, 12, 14 a 15 jeho odôvodnenia, z ktorých je zrejmé, že:

20.1 žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 22.06.2016 domáhala určenia, že je výlučným vlastníkom sporných pozemkov;

20.2 z obsahu výpisu listu vlastníctva (č. I. 3) plynie, že ako vlastníci sú zapísaní žalovaný 7 a zomrelá P. E.;

20.3 žalovaný 7 namietal, že vo vzťahu k jeho osobe a jeho podielu nie sú splnené zákonné predpoklady vydržania;

20.4 súd prvej inštancie na pojednávaní naznačil možnú nedôvodnosť žaloby voči žalovanému 7 a žalobkyňi dal lehotu 20 dní na vyjadrenie, či trvá na podanej žalobe voči žalovanému 7;

20.5 žalobkyňa doručila súdu návrh na pripustenie zmeny žaloby a súčasne čiastočné späťvzatie žaloby voči žalovanému a

20.6 súd uzneseniami z 10.09.2019, č. k. 32C/41/2016-229 a č. k. 32C/41/2016-232 rozhodol o pripustení zmeny žaloby (v zmysle výroku I napadnutého rozsudku) a zastavení konania voči žalovanému 7. Uznesenie o zastavení konania voči žalovanému 7 v časti výroku I nadobudlo právoplatnosť 05.11.2019.

21. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je teda zjavné, že po pripustení zmeny žaloby predmetom konania zostal 1-ný spoluvlastnícky podiel, ktorý je na liste vlastníctva č. XXX pre kat. územie C. evidovaný na neb. P. E.. Výrok I napadnutého rozsudku preto nie je nezrozumiteľný.

22. Skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného preto neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto odvolanie žalovaného nemožno z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov považovať za opodstatnené. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je zrozumiteľne odôvodnené a logicky koherentné.

23. Pokiaľ však ide o zmenu zápisu o vlastníckom práve k sporným pozemkom v katastri nehnuteľností, keďže okresný úrad podľa § 36a ods. 2 písm. b) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností vykoná záznam v katastri nehnuteľností „podľa výroku súdneho rozhodnutia“, len samotný výrok I napadnutého rozsudku nie je spôsobilý na záznam do katastra nehnuteľností. Súd prvej inštancie prevzal petit žaloby do výroku I bez toho, aby zohľadnil osobitosť katastrálneho konania, ktorá vyplýva z citovaného ustanovenia katastrálneho zákona. Podľa ustálenej judikatúry (R 14/2021) súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh. Obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitom), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami – opísaním skutkového deja (causa petendi). V prejednávanej veci sa obsah žaloby zmenil v dôsledku procesného úkonu žalobkyne, ktorým bol návrh na zmenu žaloby. Preto treba obsah žaloby posudzovať v súvislosti s týmto návrhom žalobkyne a prihliadať aj na jeho odôvodnenie, v ktorom žalobkyňa uviedla, že „preukázateľne nadobudla od P. E. jej spoluvlastnícky podiel v 1 na nehnuteľnostiach“. V dôsledku toho je nepochybné nielen, čo žalobkyňa svojou žalobou v znení jej neskoršej zmeny sledovala, ale vzhľadom na vyššie uvedené úvahy odvolacieho súdu k obsahu odôvodnenia niet pochýb ani o tom, o čom súd prvej inštancie v konečnom dôsledku rozhodol. Súd prvej inštancie rozhodol vo výroku vecne správne, ale z dôvodu osobitnej úpravy obsiahnutej v § 36a 2 písm. b) zákona o katastri nehnuteľností je namieste priamo vo výroku spresniť aj predmet rozhodovania.

24. Keďže všetky odvolacie námietky žalovaného 1 sú neopodstatnené, odvolací súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by mali viesť k zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I (§ 389 CSP) a neboli splnené ani podmienky na jeho zmenu v tomto rozsahu (§ 388 CSP). Odvolací súd preto napadnutý rozsudok vo výroku I (ktorý spresnil v zmysle predchádzajúceho bodu) a súvisiacom výroku II o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil (výrok II).

25. Pretože týmto rozhodnutím sa konanie končí, musel odvolací súd rozhodnúť aj o nároku strán na náhradu trov odvolacieho konania (§ 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP). O trovách odvolacieho konania, ktoré sa viedlo na základe odvolania žalovaného 7 medzi ním a žalobkyňou, rozhodol odvolací súd podľa čl. 4 ods. 1 CSP vychádzajúc z toho, že v dôsledku odmietnutia odvolania sa v konaní nemohlo pokračovať. Civilný sporový poriadok neobsahuje ustanovenie, ktoré by výslovne upravovalo otázku náhrady trov konania v takomto prípade. Odvolací súd zastáva názor, že právnou úpravou, ktorá je posudzovanej právnej veci obsahom a účelom najbližšia, je ustanovenie § 256 ods. 1 CSP, ktoré sa zaoberá náhradou trov zastaveného konania. Odmietnutie odvolania je totiž takisto procesným rozhodnutím a spôsobuje rovnaké procesné následky, ako zastavenie konania, pretože k meritórnemu prieskumu napadnutého rozhodnutia a k zvráteniu jeho účinkov v odvolacom konaní už nemôže dôjsť. Odmietnutie odvolania zaviniť žalovaný 7 svojím neprípustným podaním, preto treba náhradu všetkých trov tohto konania podľa § 256 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 1 CSP priznať protistrane, ktorou je v tomto prípade žalobkyňa (výrok III). Pokiaľ ide o odvolanie žalovaného 1, žalovaný 1 s ním neuspel, takže odvolací súd podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalobkyni voči žalovanému 1 nárok na náhradu všetkých trov odvolacieho konania medzi nimi (výrok IV).

26. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok § 419 a § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.